

Obec Dražkovce

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA
A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE DRAŽKOVCE**

2019 - 2026

OBSAH

ÚVOD	2
A. ANALYTICKÁ ČASŤ	3
A.I ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA	3
A.I.1 Geografická charakteristika obce	3
A.I.2 Kultúrno-historická charakteristika obce	6
A.I.3 Sociálno-ekonomická charakteristika obce	8
A.II ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA	15
A.II.1 Analýza väzieb strategických dokumentov v oblasti regionálneho rozvoja s územím obce	15
A.II.2 Regionálne väzby	15
A.III ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA	16
A.III.1 SWOT analýza	16
A.III.2 Problémová analýza	20
B. STRATEGICKÁ ČASŤ	22
B.I VÍZIA	22
B.I.1 Ciele stratégie rozvoja - prioritné osi, špecifické ciele	22
C. PROGRAMOVÁ ČASŤ	23
C.I OPATRENIA A AKTIVITY	23
D. REALIZAČNÁ ČASŤ	25
D.I ÚLOHY, MONITOROVANIE, AKČNÝ PLÁN	25
D.I.1 Organizačné zabezpečenie realizácie programu	25
D.I.2 Systém monitorovania	25
D.I.3 Harmonogram realizácie programu rozvoja obce	25
E. FINANČNÁ ČASŤ	26
E.I FINANČNÁ ČASŤ	26
E.I.1 Finančné zabezpečenie opatrení a aktivít	26
ZÁVER	27
Príloha č. 1	28

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Dražkovce na roky 2019 - 2026 je v súlade s platnou legislatívou (zák. č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov) spracovaný ako strednodobý rozvojový dokument. Dokument je spracovaný prioritne na roky 2019 - 2026 s možným výhľadom do r. 2028. Vychádza z platnej územnoplánovacej dokumentácie, rešpektuje Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja pre roky 2014 - 2020.

Názov:	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Dražkovce, 2019 - 2026
Územné vymedzenie:	Obec Dražkovce
Územný plán obce:	Schválený dňa 10.11.1995
Spracovateľ:	Regionálna rozvojová agentúra Turiec, Martin
Dátum verejného publikovania PHSR:	01.10.2019
Dátum schválenia PHSR:	6.2.2020, uznesenie č. 8/2020
Dátum platnosti PHSR:	10.1.2019 - 31.12.2026
Verzia PHSR:	1.2

A.I.1 Geografická charakteristika obce

Dražkovce ležia v Žilinskom kraji, v regióne Turiec, okres Martin. Geograficky má obec polohu v severnej časti Turčianskej kotliny asi 3 km východne od okresného mesta Martin. Leží v doline pravostranného prítoku rieky Turiec v eróznej kotline Sklabinského potoka.

Obec má kataster s rozlohou 4 390 000 m² a susedí s katastrami obcí Diaková, Dolný Kalník Záborie, Sučany, Žabokreky a mestom Martin. Zemepisná poloha obce Dražkovce je 49° 03' 00" s. z. š, 18° 57' 28" v. z. d. Nadmorská výška najnižšie položeného bodu je 424 m. n. m. Nadmorská výška najvyššie položeného bodu je 477 m n. m.

Hodnotené územie spadá do územného celku, ktoré podľa regionálneho geomorfologického členenia Slovenska zaraďujeme do Fatransko-Tatranskej oblasti, severnej časti geomorfologického celku Turčianska kotlina a oddielu Turčianske nivy. Cez kataster obce pretekajú potoky Jordán a Cedrón.

Súčasná urbanistická forma sa vyvinula z historického pôdorysu, z ktorého sa presúva ťažisko novej výstavby do okrajových častí. Urbanizácia obce je obrazom daností prostredia.

Obec je členená do typických okrskov starej – pôvodnej a novej časti. Do starej časti patrí stred obce, ktorý je z historického hľadiska najstarší.

Dražkovce sú prístupné autom z Martina smerom na Sklabiňu. Autobus do obce chodí na trase Martin - Sklabinský Podzámok, alebo Martin - Turčianske Jaseno. V obci sa nachádzajú tri autobusové zastávky.

Najbližšie železničné spojenie je v Martine a vo Vrútkach.

V obci sa križujú viaceré cyklistické trasy, ktoré spájajú Martin, Turčianske Teplice, Vrútky, Žabokreky a ďalšie obce Turca.

Geológia

Z geologického hľadiska je územie obce súčasťou karpatskej sústavy, ktorej vznik podmienil najmladší horotvorný proces – alpínske vrásnenie. Usadeniny druhohorného mora sa zachovali v okolí len vo forme eróznych zvyškov. V ére treťohôr vznikali v kotline najväčšie vrstvy usadenín. Vývoj v štrvtohorách je

charakteristický postupným zahlbovaním toku rieky Turiec. Súčasný obrýs dostalo katastrálne územie počas uvedených procesov.

V chotári sa nachádzajú nivné, lužné a hnedé lesné pôdy. Z hľadiska úrodnosti je ich kvalita priemerná. Zväčša odlesnený povrch chotára, na nive Turca a na pahorkatine so zvyškami poriečnych nánosov tvoria karbonatické štrky. Má nivné, lužné a hnedé lesné pôdy. Odlesnený pahorkatinný povrch chotára so zvyškami poriečnej rovne tvoria starotreťohorné pieskovce a ílovce a mladotreťohorné usadeniny. Má hnedé lesné pôdy.

Geomorfológia

Plochá niva Turca a náplavové kužele jeho prítokov vyplňajú centrálnu časť zvlnenej až pahorkatinnej Turčianskej kotliny (miestami s dobre zachovanými riečnymi terasami), ktorá je obklopená rozsiahlym komplexom vysokých (do 1 024,4 m n. m. - 1 592 m n. m.) zalesnených pohorí. V posudzovanom území nebol zaznamenaný žiaden výskyt ložísk nerastných surovín.

Podnebie

ANALYTICKÁ ČASŤ

Z hľadiska hodnotenia podľa klimatických podmienok územie patrí do kategórie mierne teplých oblastí. Turčianska kotlina je otvorená smerom na sever, čo nemá priaznivý vplyv na klímu a podnebie je tu chladnejšie ako v okolitých kotlinách. Kvalita ovzdušia je ovplyvňovaná geografickými a geomorfologickými danosťami kotliny. Keďže ide o pomerne úzku vysočinnú kotlinu výrazne ohraničenú horstvami, zvažujúcu sa z juhu na sever, kotlina je menej vetrateľná a v prechodných obdobiach sa v nižších nadmorských výškach vyskytujú časté inverzné stavy ovzdušia. V celoročnej relácii je priemerná jarná teplota ovzdušia 7 stupňov Celzia, letná 16,4 stupňov Celzia, jesenná 8,6 stupňov Celzia a zimná - 2,7 stupňov Celzia. Priemerné ročné úhrny zrážok sa pohybujú od 700 až 800 mm (centrálna kotlina) do 1200 až 1300 mm (pohoria), ročná oblačnosť je 60 - 65 dní.

Flóra

Na základe fyto geografického členenia Slovenska (Atlas SSR, 1980) územie Turčianskej kotliny patrí do oblasti Západokarpatskej flóry (Carpaticum occidentale), obvodu flóry vnútrokarpatských kotlín (Intracarpaticum), okresu Turčianska kotlina.

Prírodná biocenóza na údolných nivách je značne pozmenená hospodárskou činnosťou človeka od dávnej minulosti (vytváranie pasienkov, plôch s ornou pôdou). Z pôvodných súvislých lesných porastov a krovitých formácií sa zachovali na brehoch riek a potokov rozsiahle brehové porasty, na ďalšom území je to rozptýlená skupinová stromová a krovinová zeleň.

Fauna

Zloženie fauny širšieho riešeného územia je výsledkom pôsobenia zložitého komplexu prírodných činiteľov a zásahov človeka. Na tok a ostatné vodné plochy je viazaný výskyt viacerých druhov vodného vtáctva: bocian biely, kačica divá, labuť veľká, hus bieločelá, čajka smejivá, niekedy aj vodnár potočný a volavka popolavá.

Rozloha obce podľa využitia pôdy

Údaje o pôde a rozlohe za rok 2017	Celková výmera obce: 4,39 km² - 439 ha
Poľnohospodárska pôda spolu: 3,59 km² 359 ha - 82% - Pôda orná: 2,37 km² - 237 ha - 66,12% - Trvalé kultúry: Chmelnice: 0,00 km² - 0 ha - 0,00% Vinice: 0,00 km² - 0 ha - 0,00% Záhrady: 0,10 km² - 10 ha - 2,85% Ovocné sady: 0,00 km² - 0 ha - 0,00% - Trvalé trávnaté porasty: 1,11 km² - 111 ha - 31,03%	Pôda nepoľnohospodárska spolu: 0,80 km² - 80 ha - 18% - Lesný pozemok: 0,26 km² - 26 ha - 32,43% - Vodná plocha: 0,05 km² - 5 ha - 6,11% - Plocha zastavané nádvoria: 0,34 km² - 34 ha - 42,94% - Plocha ostatná: 0,15 km² - 15 ha - 18,53%

Chránené územia

ANALYTICKÁ ČASŤ

Katastrálnym územím obce Dražkovce neprechádza chránené územie.

Chránené druhy

V katastrálnym územím obce Dražkovce neprechádzajú biotopy európskeho významu ani druhy európskeho významu.

Obec Dražkovce vznikla na území zvanom Sclouna, podľa historika Jána Šikuru Sclouna pravdepodobne znamená Sklabiňa, kráľovský hrad. Neskôr ju Ondrej Ivanka pomenoval Jurdánskou zemou a v jej strede medzi potokmi, ktoré pomenoval Jordán a Cedrón vznikla obec Dražkovce. (Pozn. Ondrej Ivanka sa v roku 1218 s uhorským kráľom Jeruzalemským zúčastnil na výprave v Svätej zemi proti pohanom. Šťastlivo sa vrátil z výpravy domov a bol za hrdinskosť odmenený majetkom medzi týmito potokmi. Tiež dal postaviť na blízkom kopci kostol a pomenoval ho kostolom Sv. Heleny, ktorá našla kríž Ježiša Krista).

Táto krajina bola rozdrobená a znovu delená za panovania kráľa Bela IV po prehratej bitke proti Tatarom pri Jelšave. Za preukázané služby kráľovi Belovi IV dostali synovia Ivankovi, bratia Dražkov a Mikola, v roku 1242 600 jutár zo severozápadnej časti Jordánskej zeme a tým, že sa usadili na severnej časti obce Jordánföld položili základ obce Dražkovce, pomenujúc ju podľa staršieho z nich, Dražka.

Potomci Dražka a Mikolu za priezvisko používali spočiatku meno Dražkov, neskôr Dražko, a od roku 1487 sa ich obec i potomci menujú Dražkovitš. Neskôr prevezmú meno Dražkovský a nakoniec Dražkóczy. Potomci Dražkovcov sa natoľko rozmnožili, že miesto priezviska Dražkóczy začali užívať mená Krasnec a Ilgo, ktoré až dodnes nesprávne užívajú, zanechajúc svoje pôvodné priezvisko. V polovici XIII. storočia vznikli na území Jordána osady Dolné Jaseno, Tomčany a v bezprostrednej blízkosti Dražkovskej osady sa usadili Ivankovci a Bohunkovci. Odtiaľ aj pomenovania Dražkoviec – Ivankovská a Bohunkovská strana.

V roku 1263 kráľ Belo IV daroval najjužnejšiu časť zeme Jordánskej Nackovi, jeho syn bol Boock (dnes Buoc). Obec bola pomenovaná podľa polohy zeme, Dolinou. Táto bola samostatnou obcou až do roku 1886, kedy bola pripojená k Dražkovciam. Bohunkovci sa spomínajú až v 15. storočí. Najstarší známy praotec tejto rodiny je Bohunka, ktorý sa spomína v roku 1414 ako majiteľ na Doline. Rodina Bohunkovská mala vždy záujem o dražkovské veci a bola spriaznená s dražkovskými zemanmi a Ivankovcami. V XV. storočí prijali medzi seba rodinu Ceperovskú, ktorá sa usadila na Doline a odtiaľ do Dražkoviec, kde sa spomínajú od roku 1477. Ceperovci sa dostali medzi dražkovskými zemanmi do popredia, hoci ani neboli z pokolenia Dražkovho, ako sa to mylne uvádza. Z tohto pokolenia pochádzali len rodina Krasnecová a Ilgová.

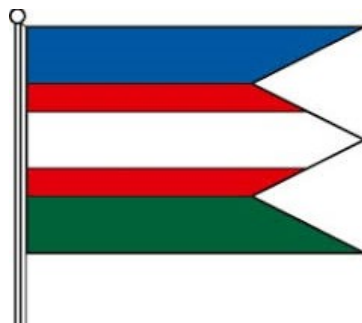
Kráľ Belo IV v roku 1249 daroval 450 jutár zo severozápadnej časti Jordánskej zeme trom bratom, Thomovi, Masthiovi a Benovi, pod podmienkou, že vstúpia do jeho armády. Podľa mena najstaršieho brata dostala obec meno Thomkaháza. Neskôr, v XVI. storočí sa už menuje Tomčany. Členovia všetkých rodín už od XV. storočia pôsobia vo verejnom živote (notári, advokáti, vedci).

História obyvateľstva

V celej histórii obce sa jej obyvatelia prevažne zaoberali poľnohospodárstvom a chovom hospodárskych zvierat a k týmto činnostiam pridruženými remeslami. V dávnej minulosti sa živilí tiež ako chýrni turčianski olejkári, neskôr šafraníci. Ťažké sociálne pomery v rokoch I. svetovej vojny a po nej donútili viacerých našich občanov opustiť svoj rodný kraj za prácou do Ameriky a Kanady, aby tak zabezpečili prostriedky na obživu svojich rodín. Aj v období medzi dvomi svetovými vojnami sa väčšina obyvateľov živila málo výnosným poľnohospodárstvom, prácou v lese pri ťažbe a spracovaní a zväžaní dreva. Niekoľkým sa podarilo nájsť prácu v martinských fabrikách – stoličkovej, celulózke a u stavebných firiem. Maloroľníci dopĺňovali poľnohospodársku činnosť remeselným spriadaním vlny, tkaním plátna, kobercov, súkna. V obci najstaršími povolaniami boli mlynári, mäsiari a kováči, neskôršie pribudli aj krajčírky a v jednom období sa v obci vyrábalo aj pivo.

V obci sa voľakedy používal trojpoľný systém obrábania pôdy s vysokou výmerou úhorov. Najčastejšie pestovanými plodinami boli jačmeň, ovos, zemiaky, vika, strukoviny a z technických plodín – konope. Neskôr sa začala pestovať aj pšenica, cicer, pohánka, darilo sa aj pestovaniu ľanu, menej pestovaniu ovocia. Bol rozšírený chov hovädzieho dobytka a oviec.

V súčasnosti obci prevládajú tieto činnosti v podnikaní – poľnohospodárstvo, stavebníctvo, stolárstvo, kovo obrábanie, práčovne, účtovníctvo a ostatné nevýrobné odvetvia

Erb obce

V modrom štíte nad zelenou trávou je zobrazený vojak v červenej uniforme na bielom koni.

Vlajka obce

Vlajka obce pozostáva z piatich pozdĺžnych pruhov vo farbách modrej, červenej, bielej a zelenej. Vlajka má pomer strán 2 : 3 a ukončená je tromi cípmi, t. j. dvoma zástrihmi, siahajúcimi do tretiny jej listu.

Kultúrne pamiatky Kostol svätej Heleny

Okrem cirkevnej pamiatky – kostola sv. Heleny z roku 1300, sa v obci nachádza Kúria rodiny Lehotských z prvej polovice 18. storočia a kúria rodiny Búl'ovských z 19. storočia. V katastri obce je významné archeologické nálezisko.

ANALYTICKÁ ČASŤ

A.I.3 Sociálno-ekonomická charakteristika obce

Obyvateľstvo

ANALYTICKÁ ČASŤ

V Dražkovciach malo k 31. decembru 2018 prihlásený trvalý pobyt 1004 obyvateľov. Počas roku 2018 sa obyvateľom obce narodilo 11 detí, zomrelo 8 obyvateľov obce, do obce sa prisťahovalo 50 obyvateľov a z obce sa odsťahovalo 10 obyvateľov. V roku 2018 obec zaznamenala celkový prírastok 96 obyvateľov.

Vývoj počtu obyvateľov:			
1970	505		
:			
1980	522	[rozdiel 1980-1970: 17]	(prírastok)
:			
1991	506	[rozdiel 1991-1980: -16]	(úbytok)
:			
2001	519	[rozdiel 2001-1991: 13]	(prírastok)
:			
2011	828	[rozdiel 2011-2001: 309]	(prírastok)
:			
2013	908	[rozdiel 2013-2011: 80]	(prírastok)
:			
2018	1004	[rozdiel 2018-2013: 96]	(prírastok)
:			

K 31. decembru 2014 bolo 906 obyvateľov, narodených detí bolo: 12, sobáše : 3, úmrtí: 8, prisťahovaných: 37, odsťahovaných: 14.

Obyvateľstvo podľa veku a pohlavia podľa SODB 2011

	kategóri a	muž i	žen y	spol u	rozdiel (M- Ž)
0 - 4		22	16	38	6
5 - 9		28	23	51	5
10 - 14		25	28	53	-3
15 - 19		36	32	68	4

20 - 24	32	25	57	7
25 - 29	29	30	59	-1
30 - 34	20	32	52	-12
35 - 39	43	41	84	2
40 - 44	44	36	80	8
45 - 49	33	28	61	5
50 - 54	36	29	65	7
55 - 59	20	22	42	-2
60 - 64	16	21	37	-5
65 - 69	18	15	33	3
70 - 74	8	9	17	-1
75 - 79	6	6	12	0
80 - 84	4	7	11	-3
85 - 89	1	6	7	-5
90 - 94	0	0	0	0
95 - 99	0	1	1	-1
100 a viac	0	0	0	0
nezistené	0	0	0	0
spolu	421	407	828	14

Podľa štatistiky SODB 2011 sa k slovenskej národnosti hlásilo 780 obyvateľov, k českej národnosti sa hlásilo 9 obyvateľov, k ukrajinskej národnosti sa hlásil 1 občan, k rómskej 4 občania, k poľskej a ukrajinskej po 1 občanovi.

Obyvateľstvo podľa národnosti

	Národnosť	počet	podiel (%)
1.)	Slovenská	780	94.2
2.)	Maďarská	0	0
3.)	Rómska	4	0.48
4.)	Rusínska	0	0
5.)	Ukrajinská	1	0.12
6.)	Česká	9	1.09
7.)	Nemecká	0	0
8.)	Poľská	1	0.12
9.)	Chorvátska	0	0
10.)	Srbská	0	0
11.)	Ruská	1	0.12
12.)	Židovská	0	0
13.)	Moravská	1	0.12
14.)	Bulharská	0	0
15.)	Ostatné	2	0.24
16.)	Nezistené	29	3.5

Podľa štatistiky SODB 2011 malo 90 občanov ukončené základné vzdelanie. Učňovské vzdelanie bez maturity malo ukončených 101 občanov. Maturitu malo 251 občanov. Vysokoškolské vzdelanie malo 150 občanov.

Obyvateľstvo podľa vzdelania

Vzdelanie	počet	podiel (%)
1.) Základné	90	10.87
2.) učňovské (bez maturity)	101	12.2
3.) stredné odborné (bez maturity)	69	8.33
4.) úplné stredné učňovské (s maturitou)	29	3.5
5.) úplné stredné odborné (s maturitou)	182	21.98
6.) úplné stredné všeobecné	40	4.83
7.) vyššie odborné vzdelanie	10	1.21
8.) vysokoškolské bakalárske	20	2.42
9.) vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	124	14.98
10.) vysokoškolské doktorandské	6	0.72
11.) bez školského vzdelania	147	17.75
12.) Nezistené	10	1.21

Používanie PC

aktivita	áno	nie	nezistené	spolu
internet	55	18	86	828
pošta	49	22	102	828
tabuľky	41	29	119	828
texty	52	21	96	828

Občania sa podľa vierovyznania hlásili najviac k rímsko-katolíckej cirkvi – 299 občanov, ďalej k evanjelickej cirkvi augsburského vyznania – 250 občanov a bez vyznania bolo 194 občanov.

Obyvateľstvo podľa vierovyznania

Vierovyznanie	počet	podiel (%)
1.) Rímskokatolícka cirkev	299	36.11
2.) Evanjelická cirkev augsburského vyznania	250	30.19
3.) Gréckokatolícka cirkev	4	0.48

4.)	Reformovaná kresťanská cirkev	1	0.12
5.)	Pravoslávna cirkev	1	0.12
6.)	Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	0	0
7.)	Evanjelická cirkev metodistická	6	0.72
8.)	Kresťanské zbory	0	0
9.)	Apoštolská cirkev	0	0
10.)	Bratská jednota baptistov	0	0
11.)	Cirkev adventistov siedmeho dňa	0	0
12.)	Cirkev bratská	0	0
13.)	Ústredný zväz židovských náboženských obcí	0	0
14.)	Starokatolícka cirkev	1	0.12
15.)	Cirkev československá husitská	0	0
16.)	Novoapoštolská cirkev	0	0
17.)	Bahájske spoločenstvo	0	0
18.)	Cirkev Ježiša Krista svätých neskorších dní	0	0
19.)	Iné	2	0.24
20.)	bez vyznania	194	23.43
21.)	Nezistené	70	8.45

Spolky a združenia

Obec má vlastný kultúrny dom s kapacitou 300 sedadiel, zriadenú knižnicu.

Ďalej v obci fungujú tieto spolky a organizácie:

- Dobrovoľný hasičský zbor
- Slovenský Červený kríž
- Klub žien
- Telovýchovná jednota (v rámci TJ pracuje šachový, stolnotenisový a futbalový oddiel)
- Klub dôchodcov

Obec prevádzkuje miestnu ľudovú knižnicu v priestoroch kultúrneho domu. V priestoroch kultúrneho domu je zriadená posilňovňa.

Akcie organizované každoročne obecným úradom a spolkami pôsobiacimi v obci:

- Fašiangovanie po obci v sprievode muziky a masiek a fašiangová zábavu

- Deň Matiek 2. májovú nedeľu, posedenie pre všetky ženy z obce s občerstvením,
s kultúrnym programom a malým darčekom
- Deň Detí – prvý júnový týždeň športový deň pre deti od 1. roka do 14. roku na štadióne TJ.
- Futbalový turnaj dospelých o pohár starostky a obecného zastupiteľstva
- Zahájenie školského roku v ZŠ kde malým darčekom odmeníme prváčikov
- Posedenie s dôchodcami, občerstvenie, kultúrny program
- Posedenie s Dedom Mrázom
- Uvítanie detí do života
- Deň rodiny – stretnutie občanov v športovom areáli s občerstvením, kultúrnym programom a športovými súťažami

Charakteristika stavu vybavenosti a obsluhy územia obce

ANALYTICKÁ ČASŤ

Obec najmä vďaka svojej výhodnej polohe bola prirodzeným centrom pre svoje okolie. Vďaka tomu je obec vybavená pomerne širokou škálou obchodov a služieb.

Školy

Materská škola	Áno
Základná škola	Áno

Vybrané služby

ANALYTICKÁ ČASŤ

Predajňa potravinárskeho tovaru	Áno
Predajňa nepotravinárskeho tovaru	Áno
Pohostinské odbytové stredisko	Áno
Predajňa pohonných látok	Nie
Zariadenie pre údržbu a opravu motorových vozidiel	Nie
Predajňa súčiastok a príslušenstva pre motorové vozidlá	Nie
Ubytovacie zariadenie	Áno
Pošta	Áno
Komerčná banka	Nie

Bankomat	Nie
Komerčná poisťovňa	Nie

Technická infraštruktúra

ANALYTICKÁ ČASŤ

Verejný vodovod	Áno
Verejná kanalizácia	Áno
Elektrifikácia	Áno
Plynofikácia	Áno
Káblová televízia	Nie

Dopravné spojenie

Autobusová zastávka	Áno
Vlaková zastávka	Nie

A.II ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA

A.II.1 Analýza väzieb strategických dokumentov v oblasti regionálneho rozvoja s územím obce

ANALYTICKÁ ČASŤ

Program rozvoja obce je koncipovaný v súlade s programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja. Dané aktivity akčného plánu sú v súlade s PHSR Žilinského samosprávneho kraja:

Strategický cieľ 4: Rešpektovaním a rozvíjaním špecifických črt regiónov na území kraja podporovať rast ich atraktívnosti

Špecifický cieľ 4.1: Podporiť hospodársky rozvoj a spolupracujúce prostredie na vidieku

Opatrenie 4.1.1: Podpora rozvoja základných služieb na vidieku a obnovy dedín

Špecifický cieľ 4.2: Rozvíjať cestovný ruch

Opatrenie 4.2.4: Budovanie a obnova turistických trás, cyklotrás a trás pre bežecké lyžovanie a modernizácia služieb pre ich užívateľov

Špecifický cieľ 4.4: Racionálne a efektívne využívať prírodné a kultúrne dedičstvo regiónov pre rozvoj kraja

Opatrenie 4.4.1 Vytvoriť podmienky pre etablovanie tradičných ľudových zvykov a remeselných zručností v kreatívnom priemysle

Opatrenie 4.4.4 Podporiť renováciu kultúrnych pamiatok a iných historických objektov a ich ďalšie komunitné a komerčné využitie

Obec má platný územný plán, ktorý bol schválený 10.11.1995. Následne zmeny a doplnky územného plánu boli schválené uzneseniami Obecného zastupiteľstva v Dražkovciach: dňa 6.5.1998 – uznesenie č. 3/98, dňa 4.12.1998 – uznesenie č. 8/98, dňa 24.6.2004 – uznesenie č. 5/2004 a dňa 17.9.2009 – uznesenie č. 7/2009. Územný plán je nevyhnutné aktualizovať podľa súčasných potrieb obce a podľa záväzných častí územného plánu Žilinského samosprávneho kraja aj v kontexte pripravovaného zámeru zmeny lokality z priemyselného areálu na obytné zóny.

A.II.2 Regionálne väzby

Obec je aktívne zapojená do činnosti v rámci regiónu Turiec. Obec je členom Združenia miest a obcí - región Turiec (ZMOT) a Združenia miest a obcí Slovenska, ktorých hlavným cieľom je najmä chrániť zákonné práva a záujmy miest a obcí, aktívne ovplyvňovať rozvoj ich samosprávnych funkcií, zjednocovať postup obcí pri vykonávaní im zverených úloh. Dražkovce sú tiež členom občianskeho združenia OZ MAS pre Turiec, ktorého poslaním je podpora a koordinácia spoločného postupu všetkých sektorov spoločnosti v oblasti prípravy regiónu na prístup LEADER a jeho využitie pre koordinovaný rozvoj regiónu.

ANALYTICKÁ ČASŤ

A.III ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA

ANALYTICKÁ ČASŤ

A.III.1 SWOT analýza

Na prezentáciu výsledkov komplexnej analýzy súčasného stavu územia obce Dražkovce bola použitá SWOT analýza, ktorá vychádza:

- z analýzy doterajšieho vývoja,
- súčasného stavu obce s uvedením jeho silných stránok,
- súčasného stavu obce s uvedením jeho slabých stránok,
- jeho potenciálnych rozvojových zdrojov – príležitostí (šancí),
- jeho potenciálnych ohrození rozvojových zámerov – hrozieb (rizík).

Pre definovanie základných prvkov SWOT analýzy obce boli využité:

- poznatky z doterajšieho vývoja a súčasného stavu vybavenia obce,
- rozvojové zámery obce,
- strategické ciele, ich priority a opatrenia.

Silné stránky obce predstavujú potenciálne faktory ďalšieho rozvoja obce vo všetkých základných oblastiach. Vytvárajú východiskovú základňu pre stanovenie reálnych rozvojových cieľov.

Slabé stránky obce predstavujú limitujúce faktory rozvojových zámerov a oblastí, na ktoré treba sústrediť pozornosť orgánov samosprávy.

Príležitosti (šance) sú faktormi, ktoré umožňujú pri ich využití naplnenie rozvojových zámerov obce, ich reálnosť a urýchlenie. Poznanie reálnych príležitostí je východiskom stanovenia splniteľných rozvojových cieľov.

Ohrozenia (riziká) predstavujú skutočnosti, ktoré môžu negatívne ovplyvniť resp. spomaliť realizáciu strategických cieľov rozvoja obce. Dôsledná analýza možností vzniku rizík na celospoločenskej i komunálnej úrovni predstavuje predovšetkým analýzu možností pri zabezpečovaní finančných zdrojov.

Poloha obce a väzba na vonkajšie prostredie

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">- priaznivá dopravná dostupnosť- blízkosť hlavného uzlu regiónu- vypracovaný územný plán obce	<ul style="list-style-type: none">- negatívne sprievodné javy dopravy (hluk, prach, znečisťovanie ovzdušia)
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none">- presadzovať prijímanie opatrení na potlačenie negatívnych javov dopravy- možnosti kooperácie riešenia otázok regionálneho charakteru	<ul style="list-style-type: none">- nepresadenie opatrení na potlačenie negatívnych javov dopravy

s okolitými obcami

Doprava, technická infraštruktúra

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">- dostupnosť cestnej siete- vysporiadané vlastníctvo cestných pozemkov- dostupnosť inžinierskych sietí	<ul style="list-style-type: none">- zlý technický stav cestnej siete- nízka bezpečnosť chodcov pohybujúcich sa v centre obce- nevzhľadné vzdušné vedenia, pomalé internetové pripojenia, poruchové vodovodné potrubia
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none">- rekonštrukcia cestnej siete- vybudovanie a rekonštrukcia chodníkov pri frekventovaných úsekoch ciest- rekonštrukcia inžinierskych sietí, vybudovanie optickej siete	<ul style="list-style-type: none">- nezáujem vlastníkov inžinierskych sietí o ich modernizáciu

Občianske vybavenie, obchod a služby

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">- kúpyschopnosť obyvateľov obce a okolia	<ul style="list-style-type: none">- zlý technický stav budov slúžiacich občianskej vybavenosti- nedostatok priestorov pre obchod a služby- nedostatok parkovacích miest
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none">- vybudovanie a rekonštrukcia priestorov občianskej vybavenosti vrátane parkovacích miest- vybudovanie a rekonštrukcia priestorov pre obchod a služby vrátane parkovacích miest	<ul style="list-style-type: none">- nezáujem investorov- potreba obstarania zmien územného plánu obce

ANALYTICKÁ ČASŤ

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - dobrá úroveň bytového fondu v obci s prevahou rodinných domov - stavebné pozemky na výstavbu rodinných domov - záujem o bývanie zo strany nových občanov 	<ul style="list-style-type: none"> - nevybudované cesty a technická infraštruktúra k stavebným pozemkom
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - zjednotenie záujmov vlastníkov plôch so stavebnými pozemkami pri budovaní cesty a technickej infraštruktúry k stavebným pozemkom 	<ul style="list-style-type: none"> - veľa vlastníkov dotknutých pozemkov

Ľudské zdroje

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - pozitívny demografický vývoj - vytvorené záujmové združenia 	<ul style="list-style-type: none"> - veľká časť staršej populácie
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - inklúzia v predprimárnom a primárnom vzdelávaní - poskytovanie záujmovej činnosti pre deti - aktivizácia záujmových združení pri organizovaní kultúrno-spoločenských podujatí - zriadenie komunitného centra, zariadenia sociálnych služieb 	<ul style="list-style-type: none"> - komunikácia medzi občanmi - slabší záujem, najmä mladších občanov o činnosť v záujmových združeniach

Verejné priestranstvá, verejná zeleň a šport

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">- prírodné bohatstvo a kultúrne dedičstvo- vysporiadané vlastníctvo pozemkov pre budovanie oddychových zón a športových plôch	<ul style="list-style-type: none">- všeobecný nezáujem obyvateľov na zlepšovaní životného prostredia
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none">- využitie prírodného bohatstva a kultúrneho dedičstva pre budovanie oddychových zón a zón na trávenie voľného času- zriadenie športových plôch	<ul style="list-style-type: none">- neprijatie zámerov revitalizácie verejných priestranstiev

Odpadové hospodárstvo

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">- vybudovaná infraštruktúra odpadového hospodárstva	<ul style="list-style-type: none">- finančná náročnosť zodpovedného nakladania s odpadmi- veľká produkcia biologicky rozložiteľných odpadov zo záhrad a verejnej zelene
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none">- efektívne využívanie infraštruktúry odpadového hospodárstva a jej ďalší rozvoj- predchádzanie vzniku biologicky rozložiteľných odpadov spracovaním biologicky rozložiteľných produktov- zvýšenie povedomia obyvateľstva v oblasti ochrany životného prostredia	<ul style="list-style-type: none">- necenenie si životného prostredia- legislatívne zmeny

SWOT analýza silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození poskytla prehľad potenciálnych obmedzení i možností pri ďalšom rozvoji obce. Jej zhodnotenie umožnilo stanoviť nevyhnutné priority strategických cieľov v jednotlivých oblastiach a prijať opatrenia na zabezpečenie ich dosiahnutia. Analýza príležitostí a ohrození umožnila odhaliť doteraz nevyužitú šancu a súčasne definovať riziká, s ktorými sa samospráva môže v ďalšom období stretnúť.

ANALYTICKÁ ČASŤ

A.III.2 Problémová analýza

Celkový sociálno-ekonomický rozvoj územia, v ktorom sa nachádza obec, je potrebné vnímať v rámci širších vzťahov a súvislostí. Z hľadiska merateľnosti a kompetencií samosprávy sú v programe rozvoja obce identifikované kľúčové problémy a disparity len na úrovni obce.

Hospodárska oblasť

V hospodárskej oblasti je kľúčovým problémom zlý technický stav cestnej siete, nízka bezpečnosť chodcov pohybujúcich sa v centre obce, pomalé internetové pripojenia, poruchové vodovodné potrubia, zlý technický stav a nevhodná dispozícia budov slúžiacich občianskej vybavenosti, nedostatok priestorov pre obchod a služby, nedostatok stavebných pozemkov.

Podporou investícií v danej oblasti môžu byť vytvorené podmienky pre výšenie kvality života občanov, bezpečnosti a nárastu počtu obyvateľov. Realizácia aktivít bude mať pozitívny dopad aj na vzhľad obce.

V hospodárskej oblasti sú hlavnými faktormi rozvoja:

- rekonštrukcia miestnych komunikácií,
- výstavba a rekonštrukcia chodníkov,
- rekonštrukcia a modernizácia obecných budov,
- rozvoj individuálnej bytovej výstavby.

Sociálna oblasť

V sociálnej oblasti je kľúčovým problémom veľká časť obyvateľstva v dôchodkovom veku, zvyšovanie podielu detí so špeciálnymi vzdelávacími potrebami, odcudzovanie sa občanov.

V sociálnej oblasti sú hlavnými faktormi rozvoja:

- vybudovanie komunitného centra, denného stacionáru
- inklúzia vo vzdelávaní,
- aktivizácia záujmových združení.

ANALYTICKÁ ČASŤ

Environmentálna oblasť

V environmentálnej oblasti je kľúčovým problémom všeobecný nezáujem obyvateľov na zlepšovaní životného prostredia, finančná náročnosť zodpovedného nakladania s odpadmi, veľká produkcia biologicky rozložiteľných odpadov zo záhrad a verejnej zelene.

Významným prvkom ochrany životného prostredia je uvedomelosť obyvateľov. Vychádza z princípov trvalo udržateľného rozvoja ochrany a tvorby krajiny,

z potreby znižovať a obmedzovať negatívne dopady ľudskej činnosti na zložky životného prostredia.

V environmentálnej oblasti sú hlavnými faktormi rozvoja:

- revitalizácia verejných priestranstiev,
- efektívne využívanie infraštruktúry odpadového hospodárstva a jej rozvoj,
- predchádzanie vzniku biologicky rozložiteľných odpadov.

B.I VÍZIA

STRATEGICKÁ ČASŤ

Stratégia rozvoja obce, vychádzajúca z výsledkov prieskumu názorov občanov, zo SWOT analýzy a problémovej analýzy, je postavená na vízii:

Zdravá a perspektívna obec, využívajúca kultúrny, historický a prírodný potenciál, poskytujúca príjemný priestor pre bývanie s potrebným vybavením, bez rušivých vplyvov.

Táto vízia predstavuje pohľad na budúcnosť obce, nie je časovo ohraničená. Na jej základe je stanovený strategický cieľ:

Obec dosiahne do roku 2023 vyššiu kvalitu života obyvateľov s ich aktívnym zapojením sa do života obce.

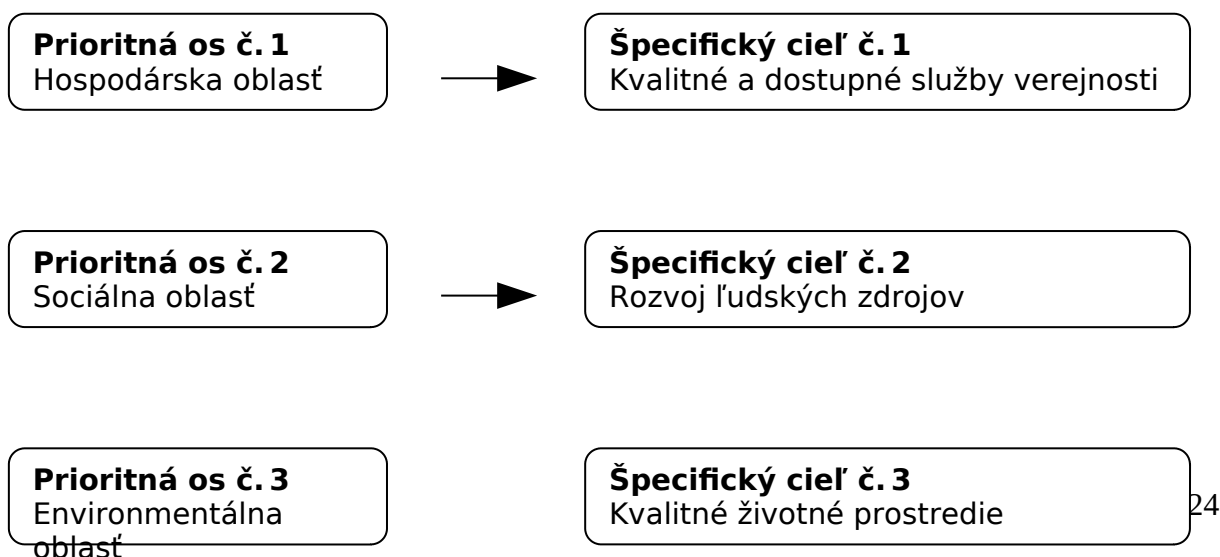
Tento strategický cieľ je postavený na predpoklade, že obec, spoločne so svojimi partnermi, zlepší kvalitu života obyvateľov predovšetkým v dvoch hlavných smeroch:

- vybudovaním plne funkčných prvkov infraštruktúry vytvorí dobré podmienky pre príjemné a bezproblémové bývanie jej obyvateľov - miestna infraštruktúra,
- zlepší starostlivosť o ich životné potreby v oblasti sociálnej, duchovnej i materiálnej - vytváranie pracovných príležitostí, vzdelávanie, sebarealizácia.

B.I.1 Ciele stratégie rozvoja - prioritné osi, špecifické ciele

Naplnenie dlhodobej vízie rozvoja obce vedie cez stanovenie a plnenie strategických cieľov rozvoja obce, ich priorit a opatrení. Tieto boli stanovené predovšetkým na základe problémov, ich príčin a dôsledkov v súčasnom stave obce.

Schéma prioritných osí obce Dražkovce a zdefinovanie špecifických cieľov:

C.I OPATRENIA A AKTIVITY

K naplneniu stanovených priorít boli identifikované opatrenia a podrobnejšie aktivity.

Hospodárska oblasť	
Opatrenie	Aktivita
1. Zvýšenie bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky	Rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií k novej IBV
	Rekonštrukcia a výstavba chodníkov v úsekoch s vysokou frekvenciou dopravy
2. Podpora služieb verejnosti	Rozšírenie cintorína
	Modernizácia verejného osvetlenia
	Rozšírenie kapacity materskej školy a základnej školy
	Dokončenie plynofikácie s následnou opravou chodníkov
	Vybudovanie cyklochodníka do Martina
3. Zintenzívnenie trvalo udržateľného využitia športovísk	Rekonštrukcia tribúny na futbalovom štadióne
	Vybudovanie multifunkčných športových plôch - mini telocvične
4. Zintenzívnenie trvalo udržateľného využitia kultúrneho dedičstva	Revitalizácia priestoru pred kostolom
	Propagácia histórie obce a vydanie publikácie o obci
5. Podpora individuálnej bytovej výstavby (IBV)	Výstavba miestnych komunikácií a inžinierskych sietí pre rozšírenie IBV
	Obstaranie územnoplánovacej dokumentácie pre rozšírenie IBV

PROGRAMOVÁ ČASŤ

Sociálna oblasť	
Opatrenie	Aktivita
1. Zvýšenie kvality vzdelávania	Zavedenie prvkov inkluzívneho vzdelávania v materskej a základnej škole
2. Sociálna integrácia znevýhodnených jedincov	Aktivizácia a podpora záujmových združení
	Zriadenie komunitného centra - denného stacionáru

Environmentálna oblasť

Opatrenie	Aktivita
1. Zvýšenie kvality vzdelávania	Revitalizácia prírodno-krajinárskeho parku
	Výstavba vyhladkového miesta s výhľadom na obec
2. Rozvoj odpadového hospodárstva	Aktualizácia programu odpadového hospodárstva s cieľom zvýšiť využiteľnosť a znížiť skládkovanie odpadov
	Predchádzanie vzniku odpadov, triedený zber a zhodnocovanie biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov
3. Zvýšenie hospodárnosti stavieb	Zníženie energetickej náročnosti obecných budov, verejného osvetlenia LED osvetlením

PROGRAMOVÁ ČASŤ

D.I ÚLOHY, MONITOROVANIE, AKČNÝ PLÁN

D.I.1 Organizačné zabezpečenie realizácie programu

REALIZAČNÁ ČASŤ

Realizáciu programu zabezpečí obec prevažne z vlastných finančných zdrojov. Na realizáciu nákladnejších opatrení sa obec bude usilovať o získanie štátnych dotácií, nenávratných finančných príspevkov v rámci pomoci EÚ – Partnerská dohoda na roky 2014 – 2020 a ďalších grantových systémov.

D.I.2 Systém monitorovania

Obec pravidelne monitoruje plnenie programu, zabezpečuje súlad programu rozvoja obce s územnoplánovacou dokumentáciou a každoročne do 31. mája zasiela Žilinskému samosprávnemu kraju správu o jeho plnení.

V rámci každej realizovanej aktivity budú stanovené merateľné ukazovatele, ktorými sa bude sledovať napĺňanie stanovených cieľov programu rozvoja obce.

D.I.3 Harmonogram realizácie programu rozvoja obce

Program rozvoja obce je vypracovaný pre roky 2019 až 2026. Vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce sa uskutočňuje pomocou akčných plánov.

Akčné plány na jednotlivé volebné obdobia (4 roky) schvaľuje obecné zastupiteľstvo podľa dostupnosti finančných prostriedkov a časových možností.

Každý akčný plán musí byť:

- reálny podľa finančných a časových možností,
- konkrétny, rieši príčinu špecifického cieľa,
- flexibilný podľa možnosti spoločného postupu všetkých zúčastnených strán,
- transparentný, verejné prístupný a kontrolovateľný,
- monitorovateľný a hodnotiteľný v merateľných jednotkách.

Podľa finančných možností je možné realizovať niektoré opatrenia (aktivity) súbežne, následne alebo v rámci spoločných projektov. Odhad realizácie programu rozvoja obce vychádza preto zo všeobecne očakávaných zdrojov financovania.

Finančnú náročnosť pri riešení konkrétnych opatrení bude možné stanoviť až v akčných plánoch podľa aktuálnych možností. Podrobnejší harmonogram realizácie konkrétnych projektových zámerov, v súlade s kompetenciami obce, bude súčasťou jednotlivých akčných plánov. Vzor realizácie opatrení akčného plánu je v prílohe č. 1.

E.I FINANČNÁ ČASŤ

E.I.1 Finančné zabezpečenie opatrení a aktivít

FINANČNÁ ČASŤ

Financovanie stratégie bude zabezpečené prostredníctvom kombinácie zdrojov:

- vlastné zdroje,
- štátne dotácie,
- príspevky z európskych fondov,
- súkromné zdroje.

Kombinácia zdrojov pri čerpaní fondov EU je potrebná z hľadiska refinancovania, finančnej povinnej spoluúčasti a výdavkov na neoprávnené aktivity v rámci predloženého projektu. Zároveň je potrebné brať do úvahy finančné zaťaženie rozpočtu obce, prípadne počítať s úverovými bankovými zdrojmi.

Prehľad operačných programov a riadiacich orgánov, ktoré budú zverejňovať výzvy na predloženie žiadostí o nenávratné finančné príspevky v rámci európskych fondov:

Operačné programy pre programové obdobie 2014 - 2020	Riadiaci orgán
Výskum a inovácie	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu a Ministerstvo hospodárstva
Integrovaná infraštruktúra	Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja
Ľudské zdroje, zamestnanosť a inklúzia	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny
Kvalita životného prostredia	Ministerstvo životného prostredia
Integrovaný regionálny operačný program	Ministerstvo pôdohospodárstva
Efektívna verejná správa	Ministerstvo vnútra
Program rozvoja vidieka 2014-2020	Ministerstvo pôdohospodárstva

Základným predpokladom pre splnenie stanovených cieľov je získanie potrebných finančných zdrojov. Ide najmä o financie zo štátneho rozpočtu v kombinácii s rozpočtom obce, resp. z fondov Európskej únie. Ďalším predpokladom pre úspešné splnenie strategických cieľov je dôsledné vypracovanie a predkladanie programových zámerov a zdôvodnených žiadostí o pridelenie finančných prostriedkov na príslušné inštitúcie.

ZÁVER

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Dražkovce na roky 2019 - 2026 spracovala Regionálna rozvojová agentúra Turiec v období od februára 2019. Dokument je spracovaný na základe SWOT analýzy, problémovej analýzy a na základe vyhodnotenia prieskumu názorov reflektujúcich súčasný stav vybavenia obce a diania v obci a zároveň identifikujúcich potreby občanov vo vzťahu k obci, poskytujúcej priestor pre ich život.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Dražkovce na roky 2019 - 2026 je podobne ako územný plán obce základným strategickým dokumentom pre rozvoj obce. Je schvaľovaný obecným zastupiteľstvom. Jeho zmeny a doplnky sú číslované formou dodatkov. Pri aktualizácii strategického dokumentu sa postupuje v zmysle metodiky na vypracovanie PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE/OBCÍ/VÚC, (podľa zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z. z.) verzia 2.0.

PRÍLOHA Č. 1

Príloha 1 VZOR REALIZÁCIE OPATRENÍ AKČNÉHO PLÁNU

Prioritná os č. 1 Hospodárska oblasť, Špecifický cieľ č. 1 Kvalitné a dostupné služby verejnosti												
Opatrenie 2. Podpora služieb verejnosti												
Aktivita	Monitorovacie ukazovatele	Financovanie (v tis. €)									Druh cudzích zdrojov	
		Spolu	Vlastné zdroje		Cudzíe zdroje							
			Obec	Miestne zdroje	EÚ fondy	EÚ iné	Štátny rozp.	VÚC	Súkr.	Iné		
Rozšírenie kapacity materskej školy	Kapacita materskej školy Renovovaná plocha	180	20	2	150				5		3	IROP